při nastalé organisační změně automaticky pojištěnci nového útvaru, aniž smí býti požadováno nové jejich přihlašování. Podle § 2. odst. 1. zákona č. 221/24 jest zásadně podroben pojištění podle tohoto zákona, tedy pojištění jak pro případ nemoci, tak i invalidity a stáří, tentýž okruh osob. Zákon stanoví v § 17 přihlášku jednotnou, nepředpisuje oddělené přihlášky pro každý druh pojištění. Nemocenská pojišťovna předpíše pak na základě této jednotné přihlášky — není-li tu výjimky § 6 — pojistné pro oba druhy pojištění. Z těchto úvah se podává, že přeměna pojištění nemocenského podle zákona ze dne 30. března 1888, č. 33 ř. z., a novel k němu vydaných v pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří podle zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., nastává automaticky a není proto třeba nové přihlášky pojištěnce. Naříkané rozhodnutí vyvozuje právní názor, že vznik pojištění pro případ invalidity a stáří vyžaduje i u osob, před účinností zákona č. 221/1924 již u okresní nemocenské pokladny pojištěných, formelní přihlášky, z předpisu § 7, odst. 2 cit. zákona, jenž stanoví, že pojištění invalidní a starobní — stejně jako pojištění nemocenské — vzniká dnem, kdy pojištěnec počal vykonávati práce nebo služby povinně pojištěné, byl-li kýmkoliv u pojišťovny včas (§ 17) přihlášen k pojištění. Zde citovaný § 17 ukládá zaměstnavateli, aby přihlásil u příslušné pojišťovny osoby u něho zaměstnané, jež podléhají pojistné povinnosti, nejpozději třetího dne ode dne, kdy pojištěnec počal vykonávati práce nebo služby povinně pojištěné. Žalovaný úřad citaci § 17 vykládá v ten smysl, že § 7, odst. 2, požaduje přihlášku podanou zaměstnavatelem nebo užším okruhem osob, které na včasném přihlášení zaměstnance mají zájem, na příklad zástupcem zaměstnavatele a členy jeho rodiny, po případě samotným zaměstnancem. Tento úzký výklad, který dává žalovaný úřad předpisu § 7, odst. 2, nelze odůvodniti ani zněním ani účelem této normy. Citace § 17 jest v § 7, odst. 2, vložena za slůvkem „včas", vztahuje se tedy zřejmě jen na lhůtu přihlášky tímto §em 17 stanovenou. Z toho však plyne, že nelze této citace použíti pro výklad výrazu „kýmkoliv", jak míní naříkané rozhodnutí, nýbrž že výraz ten jest vykládati podle jeho vlastního významu, jímž vystižen také zjevný účel tohoto ustanovení, jenž není jiný, než aby nemocenská pojišťovna způsobem nepřipouštějícím pochybnosti zvěděla o osobách pojištění tomu podrobených. Bylo-li tedy v daném případě stěžující si pojišťovně z původní před 1. červencem 1926 podané přihlášky zjevno, že zaměstnanci, o které tu jde, podléhají pojištění invalidnímu a starobnímu, byla oprávněna i povinna tuto přihlášku vzíti za podklad pro jejich pojištění pro případ invalidity a stáří, jak stížnost správně uvádí. Naříkané rozhodnutí, vybudované na odchylném právním názoru, bylo proto zrušiti jako nezákonné podle § 7 zákona o správním soudě.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 13. prosince 1928, č. 20.751/27.)

---

## Péče o válečné poškozence.

(Podává Dr. Vojtěch Elsnic.)

Zemský úřad a ministerstvo sociální péče jsou povinny zkoumati nález zemské odvolací komise i po stránce právní obhaboby.

A. J., bývalý soudní zřízenec, onemocněl ve válce v roce 1914 duševní chorobou po výbuchu granátu, byl ošetřován v ústavu pro choromyslné ve Vídni, později v Praze a po utišení choromyslnosti zbyly u něho příznaky neurastheniové (traumatická neurosa). Byl uznán válečným invalidou a stupeň nezpůsobilosti výdělečné byl stanoven původně 25%. Od 1. března 1921 dán byl do výslužby, když před tím usnesením okresního soudu v Jaroměři ze dne 26. března 1919, č. j. L 4/19/214, byl uznán

částečně zbaveným svéprávnosti a podpůrkyní mu ustanovena jeho manželka M. J.

Výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Praze ze dne 7. září 1925, č. j. 193684/25, byl A. J. dle lékařské prohlídky ze dne 25. ledna 1924 a 26. února 1925 uznán válečným invalidou a neschopnost k výdělku stanovena na 50%.

Zemská odvolací komise v Praze nevyhověla odvolání jeho co do stanovení procenta výdělečné neschopnosti, nálezem ze dne 3. února 1926, č. j. 3999/50-25, v odpor vzatý výměr potvrdila a ztrátu výdělečné schopnosti stanovila 50%, načež zemský úřad pro péči o válečné poškozence v Praze výměrem ze dne 3. února 1926, č. j. 255071/25, přiznal stěžovateli důchod invalidní na podkladě onoho nálezu zemské odvolací komise v Praze.

Naříkaným rozhodnutím ze dne 5. října 1926, č. j. 19853-V/1 a-26, zamítlo ministerstvo sociální péče stížnost strany, potvrdivši výměr hořejší se zřetelem k nálezu zemské odvolací komise pro válečné poškozence v Praze, takže za tohoto stavu nelze ministerstvu učiniti žádného dalšího úředního opatření, neboť nález tento má konečnou platnost a není proti němu dalšího opravného prostředku. Poněvadž tedy právoplatně je zjištěno, že ztráta výdělečné schopnosti stěžovatele nepřesahuje 50%, nemá stěžovatel dle §u 8, zákona ze dne 25. února 1922, č. 39 Sb. z. a n., nároku na vyšší důchod invalidní, než mu byl zemským úřadem přiznán. V postupu zemské odvolací komise neshledalo ministerstvo žádné závady.

Rozhoduje o této stížnosti, uvážil Nejvyšší správní soud toto:

Protizákonnost spatřuje stěžovatel v tom, že při stanovení výdělečné neschopnosti k povolání 50%, při duševní chorobě není kuratela A. J. nikterak odůvodněna, ač stěžovatel jest naprosto neschopen výdělku, jsa od 1. března 1921 v předčasné výslužbě, takže měla býti mu přiznána od 1. března 1921 100% výdělečná neschopnost.

Výtku takto formulovanou neshledal Nejvyšší správní soud opodstatněnou proto, že otázka, je-li stěžovatel výdělečně neschopen a do jaké míry, není otázkou právní, nýbrž s k u t k o v o u, kterou smí Nejvyšší správní soud zkoumati jen v mezích §u 6, odst. 2, zákona o správním soudu, tudíž jen potud, pokud zjištění této s k u t k o v é okolnosti netrpí **některou z v a d ř í z e n í** vytčenou v citovaném předpisu. Ve v ě c i s a m é však otázku tuto Nejvyšší správní soud zkoumati není povolán.

Pokud tedy stěžovatel ve zjištění 50% neschopnosti výdělečné spatřuje **n e z á k o n n o s t**, míjí se výtka tato cíle.

Zbývá přezkoumati naříkané rozhodnutí ještě pod zorným úhlem **druhé výtky v a d n o s t i ř í z e n í.**

Vadnost řízení vidí stěžovatel v tom, že „přes striktní předpis nebylo zde správně jednáno", že totiž ministerstvu sociální péče nikterak nepřísluší přezkoumati nálezu zemské odvolací komise."

Žalovaný úřad namítá zmatenost této výtky, která neobsahuje proti naříkanému rozhodnutí přesně stížnostní body podle §u 18, zákona o správním soudě.

Jakkoli stylisace výtky vadnosti řízení není bezvadnou, lze přece z ní seznati, co stěžovatel jí zamýšlel.

Stěžovatel vytýká naříkanému rozhodnutí, že postavilo se na právní stanovisko, že nález zemské odvolací komise jest pro žalovaný úřad **n e p ř e z k o u m a t e l n ý m**, takže, jak v důvodech rozhodnutí toho se zdůrazňuje, nelze za tohoto **s t a v u m i n i s t e r s t v u u č i n i t i ž á d n é h o d a l š í h o ú ř e d n í h o o p a t ř e n í.**

Pak-li stěžovatel toto právní stanovisko napadá a spatřuje v zaujetí jeho vadu řízení, nelze, jak žalovaný úřad v odvodním spise vyvozuje, výtku tu prostě odmítnouti proto, že není tu stížnostního bodu po rozumu §u 18.

Nejvyšší správní soud výtku tuto, kterou pokládá za dostatečně formulovanou, činí předmětem přezkoumání a shledává ji odůvodněnou.

Jak již bylo několikráte vysloveno, zejména v poslední době nálezem ze dne 5. března 1927, č. 4290 (Boh. A. č. 6370), jest výrok zemské odvolací komise pro válečné poškozence podle vládního nařízení z 8. června 1922, č. 184 Sb. z. a n., jako pouhé znalecké dobrozdání pro rozhodnutí zemského úřadu pro péči o válečné poškozence i ministerstva sociální péče o přiznání důchodu podle zákona č. 142/20 a č. 39/22 částí skutkové podstaty a může správním úřadem po stránce formální správnosti býti přezkoumán. Znalecké dobré zdání, i když bylo získáno způsobem zvláště kvalifikovaným, jak tomu jest při nálezích zemské odvolací komise pro válečné poškozence, nemusí býti pro rozhodující úřad za všech okolností závazným, z čehož se podává, že jest nutno přezkoumávati nálezy komise té úřadem správním i z požadavku právní obhajoby. I straně musí býti v řízení správním dána možnost kritiky znaleckého dobrozdání. Již v odvolání vytýkal stěžovatel, že určení 50% výdělečné neschopnosti neodpovídá jeho zdravotnímu stavu, že jest úplně výdělku neschopným, jsa od roku 1919 zbaven svéprávnosti. Výtku tuto opětuje i ve stížnosti na Nejv. správní soud.

Žalovaný úřad, vycházeje z mylného právního názoru, že nález zemské odvolací komise zbavuje jej povinnosti učiniti jakékoli další úřední opatření, nezkoumal vůbec nález ten jako část skutkové podstaty po stránce formální správnosti a nezaujal nijakého stanoviska k námitkám stěžovatelovým. Žalovaný úřad pouze v doslovu důvodů podotkl, že v postupu zemské odvolací komise neshledal žádné závady, čímž reagoval jen na výtku odvolání, že zemská odvolací komise stěžovatele nepředvolala osobně k prohlídce, takže v této větě nelze snad spatřovati výrok, vztahující se na otázku formální správnosti nálezu. Nesluší proto usuzovati, jak chce tomu odvodní spis, že stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu podaná nesměřuje proti vlastnímu obsahu naříkaného rozhodnutí, že ministerstvo sociální péče nemůže na nálezu zemské odvolací komise ničeho měniti, naopak stížnost napadá přímo pod zorným uhlem vadnosti řízení tento obsah naříkaného rozhodnutí.

Poněvadž tudíž vylíčené nedostatky řízení zaviněny byly mylným právním názorem žalovaného úřadu, nezbylo než rozhodnutí zrušiti dle §u 7. zákona o správním soudě.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 5. května 1928, č. 11.848/28.)

---

Platnost nálezu zemské odvolací komise.

Výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Bratislavě ze dne 15. prosince 1925, č. j. 172.732/VIII-1/1925, stanovena stěžovatelova výdělečná neschopnost na 15% a nepřiznán mu invalidní důchod, poněvadž ztráta výdělečné způsobilosti nedosahuje 20%.

Odvolání strany, v němž bylo tvrzeno, že odvolatel jest chorým, neschopným výdělečné práce a vytýkáno, že nebyl lékařsky prohlédnut, nevyhovělo ministerstvo sociální péče rozhodnutím ze dne 8. září 1926, č. j. 21.772-V/1a-1926, neshledavši v postupu zemské odvolací komise, jejíž řádně odůvodněný nález se zakládá na posudku lékaře-znalce, žádné závady.

O stížnosti uvážil Nejvyšší správní soud toto:

Stěžovatel zabývá se ve své stížnosti nálezem zemské odvolací komise, který napadá proto, že prý stanovená jím jeho výdělečná neschopnost jen 15%, neodpovídá stavu jeho nemoci a že nedala jej zemská odvolací komise znovu prohlédnouti, nýbrž potvrdila prostě původní nález.

Výrok zemské odvolací komise, jak již Nejvyšší správní soud vícekráte vyslovil tvoří ve své funkci znaleckého dobrozdání součást skutkové podstaty a může správním úřadem býti přezkoumán po stránce formální správnosti.